

# Những nhân tố tác động và yêu cầu nâng cao thái độ đối với nghề nghiệp sư phạm cho học viên đào tạo giảng viên khoa học xã hội và nhân văn ở Học viện Chính trị

Nguyễn Văn Kiên\*; Lê Hải Ninh\*\*

\*Trung tá, TS; \*\* Thiếu tá, ThS, Giảng viên Khoa Tâm lý học quân sự, Học viện Chính trị

Received: 2/9/2024; Accepted: 14/9/2024; Published: 23/9/2024

**Abstract:** Attitude to the pedagogical profession is a decisive factor in whether students love and stick with the pedagogical profession or not. Research to clarify factors affecting the pedagogical attitudes of students training teachers of social sciences and military humanities at the Academy of Politics, helps improve the training process and create favorable conditions for students to develop in a direction appropriate to their career. A positive professional attitude will help students be motivated to practice and improve their skills, thereby improving the quality of future teaching. If their professional attitude is not good, they may have difficulty performing their role as a teacher well. In the current context, improving pedagogical attitudes for students is an established requirement to meet the training goals of the Academy and contribute to the overall development of the educational system at home. military school

**Keywords:** Attitudes, pedagogical profession, students, military schools

## 1. Đặt vấn đề

Trong bối cảnh hiện nay, vai trò của người giảng viên trong lĩnh vực khoa học xã hội và nhân văn (KHXH&NV) đang trở nên ngày càng quan trọng trong việc hình thành và phát triển tư tưởng, đạo đức, lối sống cho thế hệ trẻ. Đặc biệt, tại Học viện Chính trị - nơi đào tạo những cán bộ sĩ quan, những giảng viên khoa học xã hội và nhân văn quân sự (KHXH&NVQS) nòng cốt cho sự phát triển của quân đội, nâng cao chất lượng giáo dục - đào tạo của các nhà trường trong toàn quân, do đó việc xây dựng thái độ nghề nghiệp sư phạm (TĐNNSP) cho học viên đào tạo giảng viên (HVĐTGV) là yêu cầu cấp thiết.

Thái độ đối với nghề nghiệp sư phạm (NNSP) của giảng viên không chỉ ảnh hưởng đến chất lượng giảng dạy mà còn quyết định đến hiệu quả giáo dục toàn diện cho HV. Tuy nhiên, hiện nay, thái độ đối với NNSP của một bộ phận HV vẫn chưa thực sự đáp ứng được yêu cầu của thời đại, thể hiện qua các biểu hiện như thiếu đam mê, chưa có sự gắn kết sâu sắc với nghề, và thiếu trách nhiệm trong quá trình đào tạo.

Để đáp ứng được yêu cầu đổi mới căn bản và toàn diện giáo dục, việc nhận diện những nhân tố tác động đến TĐNN và đề xuất giải pháp nâng cao TĐNNSP cho HVĐTGV KHXH&NV là vô cùng quan trọng. Nghiên cứu này sẽ phân tích những nhân tố tác động chính, đồng thời đưa ra các giải pháp nâng cao thái độ đối với NNSP cho HVĐTGV tại Học viện Chính trị (HVCT) hiện nay.

## 2. Nội dung nghiên cứu

### 2.1. Những nhân tố tác động đến TĐNNSP của HVĐTGV KHCH&NV ở HVCT

#### 2.1.1. Những nhân tố chủ quan

\*Nhu cầu, động cơ học tập, rèn luyện: TĐNN bị ảnh hưởng trực tiếp bởi nhu cầu, động cơ học tập rèn luyện của HV. Khi nhu cầu, nguyện vọng được thỏa mãn HV sẽ có thái độ hài lòng, phấn khởi, trái lại chúng bị kìm hãm không được thỏa mãn sẽ gây ra thái độ khó chịu bực bội,... Ở đây, không chỉ là sự hiểu biết đơn thuần về nghề nghiệp mà đó còn là nhu cầu, tình cảm đầy tự hào, trân trọng với truyền thống Anh hùng của quân đội trong mỗi HV. Nếu bản thân HV cảm thấy cần thiết phải theo đuổi, mong muốn trau dồi NNSP quân sự, trên cơ sở có các phẩm chất phù hợp với NNSP như có các năng khiếu, sở trường, phẩm chất chính trị, đạo đức, khả năng giao tiếp, tình yêu nghề nghiệp, tay nghề sư phạm thì sẽ tạo ra ảnh hưởng thuận lợi đến TĐNNSP.

\***Trình độ chuyên môn nghề (TĐCMN):** và TĐNN có mối quan hệ tương hỗ và chặt chẽ, ảnh hưởng lẫn nhau trong quá trình phát triển của một cá nhân trong nghề nghiệp, đặc biệt là trong lĩnh vực giáo dục. HV sư phạm có trình độ chuyên môn cao thường tự tin hơn trong việc giảng dạy và xử lý các tình huống trong lớp học. Sự tự tin này dẫn đến TĐNN tích cực, sẵn sàng đảm nhận trách nhiệm và thách thức trong công việc. HV có t TĐNN ích cực sẽ có động lực mạnh mẽ trong việc không ngừng học tập, nâng cao

trình độ chuyên môn. TĐNN tích cực thể hiện sự cam kết gắn bó lâu dài với nghề giáo. TĐNN tốt giúp HV áp dụng hiệu quả những kiến thức chuyên môn vào thực tiễn giảng dạy, từ đó tạo ra các kết quả tích cực trong quá trình học tập của HV và góp phần xây dựng môi trường học tập tích cực. Trình độ chuyên môn cao kết hợp với TĐNN tích cực sẽ tạo nên tính chuyên nghiệp cao. HV sẽ làm việc có hệ thống, khoa học và hiệu quả hơn, đáp ứng được các yêu cầu và tiêu chuẩn cao của nghề nghiệp.

\* **Tuổi đời, kinh nghiệm, vốn sống (TĐ, KN&VS):** tương hỗ và bổ trợ cho nhau trong việc hình thành và phát triển TĐNN. Một HV có nhiều kinh nghiệm sống và giảng dạy sẽ có TĐNN tích cực, hiểu biết sâu sắc về vai trò của mình và gắn bó lâu dài với nghề nghiệp. Thực tế cũng cho thấy những HV nhiều tuổi, nhiều năm kinh nghiệm, kinh qua nhiều chức vụ khi được học tập tại HV Chính trị họ thường là những HV có khả năng nhận thức, phát hiện vấn đề tốt hơn những HV còn lại, đặc biệt với HV sư phạm điều này càng thể hiện rõ ở tác phong, PPSP của họ. VS&KN giúp HV biết cách ứng phó với khó khăn và thách thức trong học tập rèn luyện. Họ có thể duy trì TĐNN tích cực ngay cả khi đối mặt với những tình huống khó khăn, nhờ vào sự chín chắn và hiểu biết sâu rộng. Như vậy, TĐ, KN&VS có mối quan hệ mật thiết với TĐNN của HV sư phạm. Những yếu tố này không chỉ định hình thái độ nghề nghiệp mà còn ảnh hưởng đến khả năng giảng dạy và sự phát triển chuyên môn của họ. Sự kết hợp hài hòa giữa các yếu tố này sẽ là những điều kiện thuận lợi giúp HV nhanh chóng hoàn thành các mục đích, nhiệm vụ học tập, rèn luyện.

\* **Năng khiếu (NKSP):** là một yếu tố quan trọng, ảnh hưởng sâu sắc đến TĐNN của HV. Sự tự tin của những HV có NKSP sẽ làm cho họ luôn có những cảm xúc tích cực trong học tập rèn luyện, cảm thấy thoải mái và hài lòng với nghiên cứu tích lũy kiến thức chuyên ngành và thực tập giảng dạy. HV với NKSP thường có hiệu quả giảng dạy cao hơn.

#### 2.1.2. Những nhân tố khách quan

\* **Tập thể HV:** Một tập thể HV đoàn kết, hỗ trợ lẫn nhau sẽ tạo ra một môi trường học tập tích cực, thúc đẩy mỗi cá nhân nỗ lực hơn. Sự động viên, chia sẻ kinh nghiệm và kiến thức giữa các HV sẽ giúp mỗi người cảm thấy tự tin hơn trong quá trình học tập và rèn luyện. Trong một tập thể HV, sự cạnh tranh lành mạnh có thể thúc đẩy từng cá nhân cố gắng phấn đấu để đạt thành tích tốt hơn. Điều này giúp họ duy trì TĐNN tích cực, luôn hướng đến cải thiện bản thân và đạt được các mục tiêu giáo dục. Các HV có TĐNN

tốt có thể làm gương và lan tỏa thái độ tích cực đến các bạn cùng lớp. Sự ảnh hưởng này giúp tạo nên một môi trường học tập tích cực, nơi mà mọi người đều có động lực để phấn đấu và rèn luyện. TĐNN tích cực của từng HV góp phần xây dựng một văn hóa tập thể tích cực.

TĐNN tích cực cũng được thể hiện qua khả năng làm việc nhóm hiệu quả. Trong tập thể, các HV học cách phối hợp, phân công công việc và cùng nhau giải quyết vấn đề. Kỹ năng làm việc nhóm tốt giúp họ chuẩn bị tốt hơn cho môi trường làm việc thực tế sau này.

\* **Điều kiện, phương tiện học tập (ĐK, PTHT):** Đây là một nhân tố quan trọng ảnh hưởng lớn đến hình thành TĐNNSP của HV theo chiều hướng tích cực. ĐK học tập và PT học tập tốt giúp tăng cường động lực và sự hứng thú của HV đối với việc học. Khi HV cảm thấy mình được trang bị tốt, họ sẽ có thái độ tích cực hơn đối với nghề nghiệp tương lai.

PTHT đa dạng giúp HV tiếp cận với nhiều PP học tập khác nhau, khuyến khích sự sáng tạo và đổi mới. Điều này không chỉ cải thiện kỹ năng giảng dạy mà còn giúp HV hình thành thái độ tích cực, tự tin hơn trong việc áp dụng các phương pháp giảng dạy mới mẽ khi họ trở thành giảng viên.

Môi trường học tập tốt với sự hỗ trợ của các thiết bị tiên tiến sẽ khuyến khích sự tương tác tích cực giữa giảng viên và HV.

\* **Nội dung, chương trình giảng dạy (ND, PPGD):** được thiết kế một cách hấp dẫn và phù hợp, có thể tạo ra sự hứng thú và đam mê của HV đối với việc học và PTNN. HV với thái độ tích cực thường có xu hướng tiếp cận nội dung học tập một cách chủ động và sáng tạo hơn, từ đó tận dụng tốt các thông tin và kỹ năng được cung cấp trong CTGD. ND, PPGD và TĐNN đều đóng vai trò quan trọng trong việc định hình sự thành công của HV: Kết hợp giữa nội dung học tập chất lượng, CTGD sáng tạo và thái độ tích cực của HV thường dẫn đến hiệu quả học tập cao hơn và phát triển nghề nghiệp thành công hơn.

\* **Giá trị nghề nghiệp tương lai (GTNNTL):** Đây là những tiêu chí, mong muốn và mục tiêu mà HV đặt ra cho sự PTNN của mình trong tương lai. Điều này có thể bao gồm yếu tố như sự hài lòng công việc, đóng góp xã hội, tiềm năng tài chính, cơ hội phát triển và địa vị xã hội. Nếu một HV có nhận thức rõ ràng về GTNNTL của mình, điều này có thể tạo động lực và tầm nhìn rõ ràng hơn về việc học tập và PTNN. Thái độ tích cực hơn thường được thúc đẩy bởi sự nhận biết rõ ràng về giá trị và mục tiêu cá nhân. HV với thái độ

tích cực thường có xu hướng nỗ lực hơn và tận dụng tốt các cơ hội học tập và phát triển nghề nghiệp để đạt được các mục tiêu và giá trị cá nhân.

Sự tương tác giữa GTNNTL và TĐNN có thể dẫn đến sự thành công trong sự nghiệp: Khi HV có thái độ tích cực và định hình GTNNTL của mình, họ thường có xu hướng PTNN một cách hiệu quả và đạt được thành công trong các mục tiêu nghề nghiệp của mình.

## **2.2. Một số yêu cầu nâng cao thái độ đối với NNSP của HVĐTGV KHXH&NV ở HVCT hiện nay**

### **2.2.1. Nâng cao TĐNNSP cho HV phải bám vào mục tiêu, yêu cầu đào tạo của Học viện**

TĐNN của HV có ảnh hưởng lớn đến tính chủ động trong học tập, rèn luyện của HV để đạt tới mục tiêu yêu cầu đào tạo. HV có thái độ tích cực với nghề giảng viên thường có những động lực cao trong học tập, rèn luyện các kỹ năng cần thiết đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ. Như vậy, yêu cầu nâng cao TĐNN của HV sư phạm cũng chính là yêu cầu cao về những yếu tố có tác động trực tiếp đến khả năng hoàn thành và vượt qua các mục tiêu đào tạo mà nhà trường đặt ra.

### **2.2.2. Nâng cao TĐNNSP cho HV phù hợp với mục tiêu chuẩn đầu ra đào tạo GV KHXH&NV quân sự**

Đối với các trường quân đội, việc nghiên cứu, giảng dạy và học tập các môn KHXH&NV là nhiệm vụ rất quan trọng, đóng góp những giá trị to lớn cùng cố thể giới quan, niềm tin khoa học cho cán bộ, chiến sĩ toàn quân, trực tiếp góp phần vào sự nghiệp chung của toàn Đảng và sự nghiệp bảo vệ Tổ quốc. Do đó chuẩn đầu ra của HVĐTGV KHXH&NV quân sự là Đào tạo sĩ quan có đủ điều kiện, tiêu chuẩn theo quy định của Bộ Quốc phòng trở thành giảng viên KHXH&NV trình độ đại học; có bản lĩnh chính trị vững vàng, phẩm chất đạo đức tốt, tuyệt đối trung thành với Đảng, Tổ quốc và Nhân dân; có kiến thức về chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối, quan điểm của Đảng, chính sách và pháp luật của Nhà nước; KHXH&NV, KHQS, văn hóa xã hội; có năng lực toàn diện và khả năng nghiên cứu thuộc các ngành KHXH&NV. Đảm nhiệm chức vụ ban đầu sau tốt nghiệp là giảng viên KHXH&NV; CBQLGD ở các học viện, nhà trường quân đội; cán bộ nghiên cứu ở các viện, các trung tâm nghiên cứu; có thể bố trí phó chủ nhiệm chính trị cấp trung đoàn và tương đương, có khả năng phát triển lên chính ủy trung đoàn.

### **2.2.3. Kết chặt chẽ giữa bổ sung tri thức, kinh nghiệm với tính tích cực trong học tập và rèn luyện của HV**

Đây là yêu cầu bắt buộc đối với quá trình nâng cao TĐNN cho HV. Điều này không chỉ nâng cao năng lực giảng dạy mà còn giúp họ tự tin hơn trong công

việc. Thông qua các hoạt động thực tập, thực hành giảng dạy, HV tích lũy kinh nghiệm quý báu. Kinh nghiệm này giúp họ hiểu rõ hơn về môi trường giáo dục thực tế, cách xử lý tình huống sư phạm và các kỹ năng trong quản lý lớp học hiệu quả. TĐNN của HV được củng cố và phát triển nhờ việc bổ sung tri thức và kinh nghiệm. Một HV có thái độ nghề nghiệp tốt sẽ luôn chủ động học hỏi, tích cực trong mọi HĐGD và rèn luyện. Điều này tạo ra một vòng lặp tích cực: TĐNN tốt dẫn đến sự tích cực trong học tập và rèn luyện, từ đó tiếp tục nâng cao tri thức và kinh nghiệm.

Như vậy, kết chặt chẽ giữa việc bổ sung tri thức, kinh nghiệm với tính tích cực trong học tập và rèn luyện của HV không chỉ phản ánh TĐNN mà còn góp phần quan trọng vào việc hình thành và phát triển TĐNN tích cực. Thái độ nghề nghiệp tốt giúp HV trở thành những GV chuyên nghiệp, có năng lực và tâm huyết với nghề, đáp ứng tốt các yêu cầu của nhà trường và xã hội.

## **3. Kết luận**

Nâng cao TĐNNSP cho HVĐTGV KHXH&NV ở Học viện Chính trị hiện nay là đòi hỏi khách quan của sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, xây dựng Quân đội, trong giai đoạn hiện nay. Thái độ đối với NNSP của HVĐTGV KHXH&NV ở Học viện Chính trị luôn chịu sự chi phối, tác động của những nhân tố khách quan và chủ quan, theo cả chiều hướng tích cực và tiêu cực.

Để nâng cao thái độ đối với NNSP của HVĐTGV KHXH&NV ở Học viện Chính trị phải thực hiện tốt các biện pháp trên. Tuy nhiên do đặc điểm, yêu cầu nhiệm vụ của từng đơn vị công tác sau này, HV cần linh hoạt tri thức, kinh nghiệm để vận dụng linh hoạt, sáng tạo, phù hợp với điều kiện, đặc điểm của từng đơn vị mình sau này.

## **Tài liệu tham khảo**

1. Huỳnh Văn Sơn (chủ biên, 2012), *Giáo trình Tâm lý học sư phạm đại học*, Nxb ĐHSP, Hồ Chí Minh.
2. Nguyễn Văn Sơn (2012), *Quá trình hình thành động cơ nghề nghiệp của HV sĩ quan ở Nhà trường Quân đội hiện nay*, Luận án tiến sĩ TLH.
3. Nguyễn Văn Sơn (2015), *Một số vấn đề lý luận, thực tiễn quá trình hình thành động cơ nghề nghiệp của HV đào tạo sĩ quan ở Nhà trường quân đội hiện nay*, Nxb QĐND, Hà Nội.
4. *Tâm lý học quân sự* (1998), Nxb QĐND, Hà Nội.
5. Nguyễn Thạch (chủ biên, 2007), *Tâm lý học sư phạm đại học*, Nxb ĐHSP, TP Hồ Chí Minh.